

UCRAÍNA

PREGUNTAS E RESPOSTAS SOBRE A INFANCIA E O CONFLITO ARMADO

QUE OCORRE CANDO OS NENOS E NENAS DE UCRAÍNA CONSEGUEN SAÍR DO PAÍS?

O Alto Comisionado das Nacións Unidas para os Refuxiados (ACNUR) e UNICEF pediron nun comunicado que estes Estados ofrezan espazos seguros para os nenos, nenas e as súas familias de maneira inmediata tras cruzar a fronteira, e **que poñan en contacto a estes espazos seguros cos sistemas de protección infantil do país onde se sitúen.**

Como sinala Cruz Vermella, **débase preservar que os nenos e nenas permanezan cos seus achegados.** Calquera ruptura abrupta da súa contorna habitual de vida, pode provocar no neno ou nena un trauma ou dano psicolóxico. Por iso, están desaconselladas, en tempo de guerras ou catástrofes naturais, as medidas de protección que impliquen a separación familiar e a colocación da persoa menor de idade no estranxeiro, salvo que así o recomende o seu interese superior.

QUE OCORRE COS NENOS E NENAS NON ACOMPAÑADOS QUE CRUZAN A FRONTEIRA DE UCRAÍNA A OUTROS PAÍSES?

Os nenos e nenas non acompañados que cruzaron a fronteira **deben permanecer o máis preto posible do seu lugar de orixe.** No caso de chegar ao noso país, deberan ser **atendidos polo sistema de protección de menores,** polo que **debe darse coñecemento inmediato destas situacións a través do Teléfono de axuda á Infancia (116111) ou co contacto directo cos servizos sociais** dos concellos ou as Xefaturas Territoriais da Consellería de Política Social. Deste xeito buscarase a alternativa que mellor se adapte ás necesidades específicas de cada neno, nena e adolescente no respecto ao interese superior do menor.

As **adopcións e outras solucións permanentes desaconséllanse** durante ou inmediatamente despois dunha emerxencia. De feito, é necesario poñer en práctica mecanismos para localizar á familia destes nenos e nenas e proceder a reunir aos nenos e nenas cos seus familiares sempre que sexa posible a condición de que esa reunificación sexa acordada como a mellor opción para o interese do neno ou nena.

En calquera caso, **calquera acollemento** de nenos e nenas soas, debe facerse **a través do sistema de protección á infancia** que xestiona en Galicia a Xunta a través da Subdirección Xeral de Política Familiar, Infancia e Adolescencia da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica.

QUE OCORRE COS NENOS E NENAS QUE ESTÁN DENTRO DOS SISTEMA DE PROTECCIÓN EN UCRAÍNA?

Preto de 92.000 nenos e nenas, a metade deles con algunha discapacidade, están no sistema de protección en Ucraína. Moitos deles teñen familiares vivos ou titores legais. O Alto Comisionado de Nacións Unidas para os Refuxiados (ACNUR) e UNICEF sinalan que recibiron información sobre institucións que buscan desprazar a estes nenos e nenas a outros países co fin de poñelos a salvo.

Con todo, ambas axencias de Nacións Unidas sinalan que, aínda que recoñecen que, baixo circunstancias específicas, as evacuacións humanitarias poden salvar vidas, **é preciso que estas decisións se tomen tendo en conta o interese superior dos nenos e nenas, e co consentimento dos seus pais/nais e/ou persoas responsables destes.** ACNUR e UNICEF sinalan que, baixo ningunha circunstancia as familias deberían separarse como resultado de evacuacións ou recolocacións.

As persoas responsables das institucións de protección infantil en Ucraína deben **asegurar que as evacuacións se realizan en liña coas institucións das autoridades estatais. Os desprazamentos deben ser notificados ás autoridades competentes** tanto en Ucraína como nos países limítrofes inmediatamente despois de cruzar a fronteira. E, sempre que sexa posible, os nenos e nenas deben ser evacuados xunto con documentos que os identifiquen así como cos arquivos que fagan referencia ao seu caso.

QUERO AXUDAR, CAL É A MELLOR FORMA DE FACELO?

Desde as organizacións de infancia agradecemos a solidariedade da sociedade española, que se envorcou nesta e noutras emerxencias. **A mellor forma de axudar é dirixirche ás ONG que están a traballar na zona para saber que necesitan en cada momento. O máis efectivo é doar fondos a unha destas organizacións** que, á súa vez, investirán en alimentos, bens de primeira necesidade e refuxios para quen non teñen familiares que lles poidan acoller. Tamén podes buscar máis información a través do teu concello ou algunha outra entidade pública que participará na coordinación de actuacións para ser eficientes e eficaces na axuda, garantindo que aquelas cuestións que se ofrecen son as que se requiren no territorio.

Como sinala a Coordinadora de ONG para o desenvolvemento, **é mellor non facer envío de materiais**, a non ser que sexan solicitados expresamente polas administracións, os organismos internacionais ou as ONG expertas en axuda humanitaria que traballan sobre o terreo. Por exemplo no caso de medicamentos estes necesitan ser transportados en condicións de seguridade para que realmente cumpran o seu labor. Ademais, na gran maioría de casos, o transporte ata o lugar é máis caro que o valor do paquete enviado.

Aquí podes consultar as [organizacións da Plataforma de Infancia](#) que están a traballar para mellorar a situación da infancia de Ucraína.

QUERO VIAXAR Á FRONTEIRA PARA AXUDAR AOS REFUXIADOS, QUE ME RECOMENDEDES?

Agradecemosche moito as túas ganas de axudar pero, nestes momentos tan complicados, as organizacións expertas en axuda humanitaria, recomentan **non viaxar á fronteira de Ucraína**. As organizacións de axuda humanitaria contan con equipos expertos en emerxencias que están a avaliar a situación e organizando as primeiras intervencións de apoio ás persoas máis vulnerables, tanto no interior de Ucraína como nos países fronteirizos. Por moitas ganas que teñas de ir á fronteira para axudar é máis útil deixar que os organismos e institucións especializados realicen o seu labor e axudarlles a través de doazóns.

Esta axuda desinteresada ademais pode ser contraproducente, xera complicacións e pon ás persoas refuxiadas en situacións de inseguridade ou cunha atención inadecuada. As persoas refuxiadas poden necesitar apoio de moi diversa índole debido ás situacións experimentadas. É mellor que nestas situacións de emerxencia sexan as persoas preparadas as que actúen, e fágase dunha maneira coordinada e con garantías.

Lamentablemente esta crise humanitaria vai necesitar de axuda durante bastante tempo, recomendámosche que busques iniciativas nas que poder colaborar para mellorar a acollida e benvinda destas persoas cando se asentan en Galicia, así como colaborar nas peticións de axuda que as entidades especializadas e as administracións poidan levar a cabo.

GUSTARÍAME ACOLLER A UN NENO OU NENA, COMO FAGO?

Aínda que apreciamos as moitas mostras de solidariedade e o interese en acoller a nenos e nenas que poidan chegar a Galicia, é importante lembrar que o que debe primar agora é buscar a mellor solución duradeira para cada neno/a, facendo unha valoración do seu interese superior, analizando o seu contexto e situación persoal, de acordo coas canles institucionais.

Moitos **nenos e nenas que fuxiron do conflito atópanse actualmente en países limítrofes** a Ucraína nunha situación de separación temporal das súas familias. É necesario poñer en práctica mecanismos para localizar á familia destes nenos e nenas e proceder a reunir aos nenos e nenas cos seus familiares sempre que sexa posible e a condición de que esa reunificación sexa no seu mellor interese. Outra opción para estes nenos e nenas é o acollemento familiar xestionado na nosa comunidade autónoma a través da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica da Xunta de Galicia.

No caso dos **nenos e nenas que cheguen só a Galicia**, deben ser atendidos polas entidades públicas de protección á infancia que dependen da administración galega a través da mesma Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica da Xunta. Deberá garantirse a súa identificación e rexistro para asegurar a protección destes nenos e nenas en todo momento.

Por tanto, **se estás interesado/a en acoller a un neno ou nena desde Galicia** tes que dirixirte á Consellería de Política Social, concretamente á citada Dirección Xeral. Ademais, é importante que saibas que o acollemento se realiza seguindo unha serie de requisitos, onde se determina se as familias de acollida son idóneas para garantir o benestar dos nenos e nenas que son acollidos, e que pode levar certo tempo. Estes procedementos existen para ofrecer garantías aos nenos e nenas, e non poñerlles en posibles novas situacións de perigo para a súa integridade, ou en lugares onde puidesen non ser atendidos adecuadamente.

Lembrar ademais que a lei estatal de Lei de Adopción Internacional establece no seu art.4, relativo a Política Exterior, a **imposibilidade de tramitar a adopción** de nenos ou nenas cuxo país de residencia se atope en conflito bélico ou inmerso nun desastre natural.

No caso de **acoller a familias ucraínas**, deberán realizarse a través do sistema de acollida que a nivel estatal coordina a Dirección Xeral de Programas de Protección Internacional e Atención Humanitaria do Ministerio de Inclusión, Seguridade Social e Migracións, no correo electrónico apoyo.ucrania@inclusion.gob.es. Esta Dirección Xeral identifica que entidades encargaranse da cuestión e seguramente elas poderanche informar das necesidades e oportunidades de colaboración. Con posterioridade ao ofrecemento, a coordinación para xestionar estes acollementos en Galicia realizarase coa Dirección Xeral de Inclusión Social da Xunta.

É necesario que estas actuacións estean coordinadas polas administracións para garantir a adecuada atención, seguimento e ofrecer recursos especializados para familias que viviron situacións traumáticas, vivirán sentimentos de desarraigamento e necesidades de integración nun país diferente idiomática e culturalmente.

COMO LLE FALO AOS NENOS E NENAS SOBRE O CONFLITO QUE ESTÁN A PERCIBIR?

É importante **adaptar as mensaxes que traslademos á capacidade evolutiva de cada neno e nena, así como tratar de evitar imaxes que polo seu contido poidan ter un forte impacto** entre nenos e nenas, xerando traumas engadidos ou insensibilizarlles ante estas imaxes.

Debemos entender a situación de confusión e medo que estas noticias poden xerar na infancia, é necesario deixar expresar as súas emocións e preocupacións, clarificar as dúbidas que poidamos trasladarlles, trasladándose a normalidade de estar preocupados e tristes así como reforzar a nosa protección e o agarimo que lles temos.

É recomendable evitar centrar a conversación en datos ou detalles, así como lembrarlles que a gran maioría destas familias que vemos, sobrevivirán ao conflito e que coa nosa axuda e solidariedade poderán reconducir esta situación. *(Fonte: UNICEF)*